

Rapport fra
Nadheim og Albertine

**Studietur til Torino, Italia
Juni 2006**

Nadheim, Kirkens Bymisjon i Oslo:
Leder Hans Erik **Schei**
Teamleder Solveig Holmedal Ottesen

Albertine, Bymisjonssenteret i Stavanger:
Leder Helge Årsvoll

Innhold

1.0	Innledning	3
2.0	Tampep	3
	2.1 Hva gjør Tampep ?	
	2.2 Oppsøkende virksomhet	
	2.3 Rettigheter for ofre for menneskehandel	
	2.4 Problemer og dilemmaer i arbeidet	
3.0	Caritas	5
3.0	Politiet i Torino, avdeling organisert kriminalitet	6
	3.1 Nigeria	
	• Reiserute	
	• Om å få kontakt med kvinnene	
	• Opphold i Italia	
	• Sikring av identifikasjonsarbeidet	
	• Prosessen rundt anmeldelse	
	• Fra vitne til offer	
	• Voodoo	
	• Politiet om samarbeidet med Tampep	
	3.2 Kina	
4.0	Iroko	8
	4.1 Kontaktetablering	
	4.2 "3rd level shelter" – et bokollektiv	
	4.3 Behandling og opplæring	
	4.4 Byggeprosjekt og drømmer	
	4.5 Kriminalisering og samarbeidsproblemer	
5.0	Gruppo Abele Assosiation	9
	5.1 "The free number project"	
	5.2 Tilbud om hjelp	
	5.3 Utviklingstrekk på prostitusjonsmarkedet	
6.0	Cooperativa Sociale Sanabil	11
	6.1 Tre hovedkategorier	
	6.2 To nye trender	
7.0	Avslutning	12

1.0 Innledning

Målet for studieturen var

- å knytte kontakter med organisasjoner i Italia som jobber med prostitusjon og menneskehandel
- å lære om hvordan de ulike organisasjonene jobber og tenker
- å få en bedre forståelse av hvem de nigerianske kvinnene vi møter i Norge er, og hvilke forhold de har levd under i Italia (mange har bodd flere år i Italia)
- å lære mer om hvordan systemet for å bistå ofre for menneskehandel fungerer i Italia

Rapporten er en sammenfatting av våre referater fra turen.

2.0 Tampep

Tampep var vår ”vertsorganisasjon”. Leder Rosanna Paradiso og Enrica Casetta (fungerte som tolk for oss) fulgte med oss de ulike dagene. I tillegg var Hermine Gbedo (Progetto Stella Polare/Comitte for the civil rights of prostitutes (Trieste, Italia) og Anya Gororets (student ved The Advocacy project (Washington, USA) på hospitering ved Tampep.

Det var svært positivt å kunne drøfte ulike tema og problemstillinger med en slik sammensatt gruppe.

Rosanna Paradiso (leder) og Enrica Casetta (jurist) ga oss mye nyttig informasjon, informerte om sitt arbeid, lagde avtaler med andre organisasjoner og lot oss delta i deres oppsøkende arbeid.

Tampep (transnational aids/std prevention among migrant prostitutes in Europe project) er en

“particularly innovative organisation created out of a network project with the International Tampep Foundation. It promotes actions and policies based on respect for the rights of immigrants, including socially discriminated and marginalised prostitutes, acknowledging their choices and dignity. Local actions are designed to raise awareness in society about immigration and slavery, and to encourage the social integration of immigrant women by setting up an effective network to solve problems of integration in the labour market (Tampep 2006)

Tampep i Torino jobber opp i mot utenlandske kvinner i prostitusjon og utenlandske kvinner som er utsatt for menneskehandel. De er opptatt av kulturforståelse og har flere kulturformidlere (cultural mediators) ansatt, som kommer fra kvinnenens hjemland. Ellers er de ansatte utdannet som sosialarbeidere, jurister og sykepleiere.

2.1 Hva gjør Tampep?

Tampep sine aktiviteter og tilbud er:

- Oppsøkende virksomhet i prostitusjonsmiljøene i Torino
- Informasjon til kvinnene om rettigheter, lovverk og muligheter i Italia
- Informasjons- og opplysningsbrosjyrer, flyers og hefter på mange ulike språk
- Helseopplysning og følge kvinner til offentlige helsetilbud
- Prevensjonsveiledning og utdeling av prevensjon

- Nettverksarbeid; samarbeid med andre organisasjoner på feltet, både nasjonalt og internasjonalt
- Resepsjon i nødstilfeller/akutthjelp
- Psykologisk assistanse, i samarbeid med psykologer
- Informasjon og veiledning i forhold til jobb og boligmuligheter i Torino
- Oppfølging av enkeltkvinner som blir en del av ”the social program”; er ”garantister” for kvinnene
- Leiligheter; egne leiligheter som tilbys kvinner som er i programmet

2.2 Oppsøkende virksomhet

Vi deltok en kveld/natt på Tampeps oppsøkende virksomhet på gata. Tampep er den eneste organisasjonen i Torino som driver oppsøkende virksomhet. I Torino er ikke all prostitusjon samlet i et område, men på flere ulike områder/i ulike gater i og utenfor byen. Det er vanlig at kvinner fra samme land jobber i samme område/gate. Tampep kjenner til alle disse områdene, men kan i løpet av en kveld bare dekke ett område. De bytter på hvor de drar og hvilke kvinner de har fokus på i løpet av en kveld.

Under sin oppsøkende virksomhet har Tampep fokus på et tema. Temaene skifter fra uke til uke. Da vi var med, var temaet; ”Hva gjør du hvis du blir kontaktet av politiet/hvordan forholder du deg til politiet?”. Andre tema kan være kondombruk, helse, vold fra kunder, og rettigheter i Italia. Generelt har Tampep fokus på informasjon om helse, rettigheter og prevensjon under sin oppsøkende virksomhet. De deler ut mye skriftlig informasjon, både i form av tegninger og tekst. Sosialarbeiderne er veldig direkte i sin tilnærming, samtidig som en viktig del av arbeidet er å vise omsorg og forståelse og ikke på noen måte fordømme kvinnene og deres virksomhet.

Da vi deltok var målet å oppsøke nigerianske kvinner. Disse kvinnene jobbet utenfor Torino, på landeveien uten hus eller andre mennesker i nærheten. Kundene (og andre) kjørte forbi og stoppet hvis de ønsket å forhandle og/eller kjøpe sex. Mange av kvinnene hadde lite klær på seg og mange frøs; derfor varmet de seg på glødende kull i metalltønner. Kvinnene var alle gode i engelsk eller italiensk så språklig var det greit å gi informasjon og kommunisere. Noen kvinner kjente til Tampep fra før, andre var helt nye og ukjente med Tampeps arbeid. Alle var opptatt av å få utstyr og de fleste var interessert i informasjonen Tampep ga. Noen lovte å oppsøke Tampeps kontorer. Kvinnene ble litt ubekvemme når spørsmål om kundene behandlet dem bra kom opp. Det virket som noen av kvinnene hadde psykiske problemer, andre kvinner var mer avslappede og pratet i vei.

2.3 Rettigheter for ofre for menneskehandel

I Italia kan kvinner som er utsatt for menneskehandel få midlertidig opphold. Betingelsene er at de samarbeider med politiet og gir navn og opplysninger på bakmenn/kvinner. De kommer da inn i en type sosialt program. I dette ”sosiale programmet” inngår språkopplæring, arbeidstrening og skolegang. Kvinnene får beskyttelse i en 6 måneders periode, ved at de kan bo på krisesenter/beskyttede leiligheter, og få informasjon om rettigheter og muligheter (refleksjonsperiode).

For at kvinnene skal komme inn i programmet må de ha støtte og gis ”garanti” fra en organisasjon som for eksempel Tampep. Kvinnene forteller da først sin historie og gir opplysninger til Tampep. Tampep må vurdere kvinnens troverdighet og behov for hjelp og finne ut av om de vil garantere og følge henne opp. Når Tampep bestemmer seg for dette kan de sammen med kvinnen gå til politiet/påtalemyndighet og kvinnene begynner programmet. Programmet kan vare opp til 2 år. Dersom kvinnene mislykkes i å få seg en stabil jobb i løpet av denne perioden, kan det søkes om en spesiell utvidelse av perioden, "attesa occupazione", på først 1 år, og så til slutt 6 måneder til. Mislykkes de da, mister de arbeids- og oppholdstillatelsen i Italia.

2.4 Problemer og dilemmaer i arbeidet

Tampep var opptatt av at ikke alt fungerte bra i deres arbeid eller med det sosial programmet. Momenter som ga opphav til problemer og frustrasjoner var:

- Etter programmet var det vanskelig å skaffe kvinnene jobb og en god bolig. Dette skyldtes den høye arbeidsledigheten i Italia og mangel på bolig i Torino. Kvinnene kan da falle tilbake til prostitusjon
- Å skaffe kvinnene gode psykologer kunne være vanskelig, fordi mange psykologtjenester lange ventelister
- Å kunne gi kvinnene god juridisk bistand
- En bedre trening og opplæring for folk som skal jobbe med problematikken i ulike NGO ble sett på som nødvendig
- Viktigheten av tett samarbeid landene imellom; avsenderland må samarbeide med mottakerland. Det er viktig at myndighetene i de ulike landene tar ansvar og er fleksible i forhold til det!
- Politiet må ta mer ansvar. Ulik politipraksis fra by til by.
- Tampep er i en økonomisk vanskelig situasjon. De ulike prosjektene (også det gode arbeidet de gjør i Nigeria) er truet av dårlig økonomi. Rosanna Paradiso var tydelig på at hun kunne tenke seg at flere land var med på å ta den økonomiske utfordringen i å drive arbeidet i Nigeria.

3.0 Caritas

Leder Bruno Ballauri var syk. Vi fikk møte en annen representant fra Caritas i stedet. Møtet ble avholdt i lokalene til Tampep.

Vi fikk innføring i Caritas bakgrunn og arbeid. Caritas er en katolsk organisasjon som har arbeid i mange land. I Torino driver Caritas sosialt arbeid ovenfor nigerianske kvinner i prostitusjon med utgangspunkt i artikkel 18 i den italienske immigrasjonslovgivningen.

På slutten av 90-tallet møtte Caritas kvinner fra Nigeria i prostitusjon i Torino. Kvinnene hadde ikke nødvendige papirer for opphold i Italia, og det viste seg at bakmenn hadde tatt disse for å presse kvinnene til å betale for seg. Caritas begynte da å hjelpe nigerianske kvinner med å få oppholdspapirer, slik at de kunne bli fri fra sine bakmenn.

Organisasjonen er vel kjent for sitt hjelpearbeid både i Italia og i andre land. Caritas arbeider ikke oppsøkende på gata i Torino, men er godt kjent blant deprostituerte. Ryktet om hva Caritas gjør sprer seg, og dette ryktet er den eneste formen for markedsføring de nyttiggjør seg. Det er ofte kundene som bringer kvinnene til Caritas og dette byr på spesielle utfordringer, og gjør at Caritas også må forholde seg til kundene.

Relasjonsbyggingen til den enkelte kvinne tar tid. Kvinnene har ulike behov for hjelp. Noen ønsker å slutte med prostitusjon, mens andre er i en situasjon hvor de ønsker å få hjelp til å bli fri fra sine bakmenn og menneskehandlere.

Det sosiale programmet knyttet til artikkel 18 gir ofre for menneskehandel mulighet for opphold i Italia dersom de anmelder bakmennene. Caritas som organisasjon er godkjent som garantist av italienske myndigheter som kan gå god for at en kvinne er i målgruppen (offer for menneskehandel). Dersom garantisten (Caritas) mener at kvinnen er i målgruppen, kan hun få nyttiggjøre seg en refleksjonsperiode på 6 måneder (med mulighet for forlengelse) hvor hun må finne ut om hun skal anmelde bakmennene eller ikke. Caritas hjelper kvinner som ønsker å anmelde. Det er en krevende oppgave, da kvinnen ofte unnlater å fortelle om forhold og deler av historien som er viktig for politiet.

Under refleksjonsperioden har en kvinne ikke arbeidstillatelse, men får bo på et ”trygt” oppholdssted med oppfølging (lege, skole, språktrening). Når refleksjonsperioden er over og anmeldelsen er gitt, får de arbeids – og oppholdstillatelse for inntil 2 år. Dette forutsetter at kvinnene skaffer seg arbeid. Det er vanskelig å klare dette, selv om de får hjelp av Caritas og av andre organisasjoner.

Å hjelpe kvinnene med å nyttiggjøre seg refleksjonsperiode og dermed midlertidig oppholdstillatelse er tillitskapende. Denne tilliten blir også viktig å ha med seg i prosessen rundt om en kvinne vil anmelde eller ikke.

4.0 Politiet i Torino, avdeling organisert kriminalitet

(Questura di Torino, Squadra mobile

2^ SeZione – Criminalita extracomunitaria e prostituzione)

De to tjenestemennene vi møtte hadde mange års erfaring i forhold til arbeid med organisert kriminalitet og prostitusjon i Torino. De hadde hatt konsentrert oppmerksomhet og oppgaver knyttet til henholdsvis nigeriansk og kinesisk kriminalitet.

4.1 Nigeria

Isp. Luigi Vetere fortalte om politiets erfaringer med nigerianske kvinner og den nigerianske mafiaen. Prostitusjon og narkotika var forhold som hang sammen i den organiserte kriminelle virksomheten de kjente til i byen.

Reiserute

Nigerianske kvinner har ulike reiseruter for å komme til Italia. Noen reiser med fly direkte på invitasjon fra en eller annen slektning. De fleste ankommer etter å ha vært gjennom en svært krevende og risikofylt reise gjennom Afrika, via for eksempel Marokko og med båt til Italia.

Om å få kontakt med kvinnene

Politiet kommer i kontakt med de nigerianske kvinnene med hjelp fra organisasjoner som Tampep. Han fortalte at Tampep behøves tidlig i kontaktetableringsfasen, og gjør et viktig arbeid gjennom sitt oppsøkende arbeid på kveldstid. Å få tillit fra og relasjoner med kvinnene er enklere for en organisasjon som har mer troverdighet i forhold til denne oppgaven og rollen enn det politiet har.

Opphold i Italia

Kvinnene har muligheter for opphold på ulike måter. De fleste får opphold ved at det blir gitt såkalte amnestier. Andre får opphold ved at de anmelder bakmenn og nyttiggjør seg det sosiale programmet. Det er også nigerianske kvinner som har giftet seg for å få opphold. På den måten kan menneskehandelen tildekkes.

Sikring av identifikasjonsarbeidet

Det er en vanskelig og krevende oppgave å kontrollere kvinnes identitet og papirer. En kan gjøre det på ulike måter. Siden Interpol bruker altfor lang tid på saksgangen, så politiet det som nødvendig å dyrke relasjoner til politi og tjenestemenn i andre byer og land, der de ser det er hensiktsmessig.

Prosesen rundt anmeldelse

Tampep er viktig å samarbeide med når en kvinne kommer for å anmelde en sak om bakmenn og forhold knyttet til menneskehandel. Kvinner utsatt for menneskehandel kommer ofte ikke i mål med det de vil anmelde uten det sosiale programmet, som ved at en organisasjon stiller som "garantist" for dem og deres historie. På den måten får de den nødvendige tiden til å reflektere over egen situasjon (refleksjonsperioden).

Mange kvinner vil rapportere til politiet, men for at politiet skal lykkes må rapporteringen inneholde flere detaljer. Altfor ofte rapporterer kvinnene sensurerte historier, rammer uten innhold og løgn. Kontroll av historiene må prioriteres, da konsekvensene av rapporteringen kan få negative konsekvenser om innholdet ikke er sannferdig.

Fra vitne til offer

Politiet ser det som en stor fordel at kvinner utsatt for menneskehandel nå har status som offer. Dette gir dem mulighet til å kunne konsentrere seg om seg selv og sin egen situasjon. Det sosiale programmet er krevende.

Voodoo

Politiet tar på alvor at kvinnene kan være utsatt for press i forhold til voodoo ritualer. De har funnet såpass mye bevismateriale i forhold til sakene de har hatt, at det er et uunngåelig tema. De vektlegger å ha en menneskelig og respektfull tilnærming til dette i møte med kvinnene.

Politiet om samarbeidet med Tampep

Politiet har stort utbytte av samarbeidet med Tampep. Det er viktig at Tampep får fortsette sitt arbeid, og politiet var klar over at Tampep sin drift ikke var økonomisk sikret med italienske midler.

4.2 Kina

Isp. Pierino Belliante fortalte om hvordan prostitusjon og menneskehandel med kvinner fra Kina har utviklet seg i Torino. I 1999 møtte politiet på de første kinesiske prostituerte i Torino. Det begynte med at kinesiske bareiere kjøpte flere barer. De hentet, illegalt, kinesisk arbeidskraft, og et illegalt arbeidsmarked fikk etablert seg. Den kinesiske mafiaen etablerte seg så med prostitusjonsvirksomhet, narkotika - og menneskehandel. Nettverket favner blant annet kriminalitet i Russland, Spania, Italia, Sveits, USA og Danmark. Ofrene er ofte utstyrt med sørkoreanske og japanske papirer.

5.0 IROKO

Iroko er en hjelpeorganisasjon som hjelper ofre for menneskehandel. De har sitt hovedkontor i Torino. Møtet foregikk i Irokos lokaler som var under ombygging.

5.1 Kontaktetablering

Etablerer og leder av Iroko, Esohe Agathise, forteller at de først og fremst arbeider for kvinner som har fått opphold gjennom ”den sosiale veien” jmf artikkel 18.

De driver ikke oppsøkende arbeid, men kommer i kontakt med kvinner ved at ryktet om Iroko sprer seg. I tillegg får de henvendelser fra andre organisasjoner.

5.2 3rd level shelter – et bokollektiv

Etter å ha fått midlertidig oppholdstillatelse blir kvinnen overført til ”1st level shelter” hvor hun skjermes i opptil 6 måneder. Når politiet har erklært hennes historie for troverdig og hun har status som offer blir hun overført til ”2nd level shelter” og begynner i et opplæringsprogram som hun må følge for å ikke miste oppholdstillatelsen.

Når kvinnen har fått seg arbeid blir hun til slutt overført til ”3rd level shelter”. Her kommer Iroko inn med sitt arbeid. De driver et bokollektiv hvor kvinner i samme situasjon bor. Boligen har to etasjer og 6 kvinner kan til en hver tid bo der.

5.3 Behandling og opplæring

Kvinnene er ikke vant til å være uavhengige og selvstendige, og trenger veiledning for hvordan de skal leve i samfunnet. De trenger hjelp til å la være å sende for mye penger hjem, og hjelp til å konsentrere seg om seg selv (arbeid, hus og økonomi). Mange av kvinnene er vant med at penger kommer og går over natten. De trenger hjelp til å spare og vurdere sin bruk av dem.

Kvinnene har mange opplevelser å bære på, og traumer de trenger hjelp til å bearbeide og leve med. Esohe sier at kvinnene får hjelp til dette, men understreker at dette må gå hånd i hånd med å få etablert et liv som fungerer uten ”hjelp” av prostitusjon.

5.4 Byggeprosjekt og drømmer

Iroko har påbegynt et større byggeprosjekt. De har et mer eller mindre forfallent hus hvor de etter en pågående restaurering ønsker å drive et hotell ved hjelp av kvinner (målgruppen) i arbeidstrening. De ser for seg ti kvinner som til enhver tid kan ha sitt arbeid her. Det er for tiden byggestopp på grunn av dårlig økonomi, og det er usikkert når de eventuelt kan ta opp igjen arbeidet.

5.5 Kriminalisering og samarbeidsproblemer

Esohe Agathise forteller at hennes organisasjon ivrer for å få samme lovgivning som de har i Sverige (kriminalisere kunden) i Italia. De driver med lobbyvirksomhet og samarbeid med organisasjoner med samme syn i andre land.

Dette mener Esohe Agathise har ført til samarbeidsproblemer med andre hjelpeorganisasjoner i Italia.

6.0 Gruppo Abele Assosiation

Gruppo Abele Assosiation er en 40 år gammel stiftelse som tidligere hadde mest kontakt med italienske kvinner. De har et eget krisesenter for italienske kvinner hvor mange av beboerne har rusproblemer.

6.1 The free number project

I 2002 opprettet de The free number project / support of help. Telefonnummeret er myntet på kvinner som er ofre for menneskehandel. telefonnummeret går til en sentral i Roma, som fordeler telefonene så de havner i riktig distrikt. Nummeret kan ringes 24 timer i døgnet og telefonen er betjent fra kl. 15.00 – 03.00.

Hvis kvinnene, som ringer, ikke snakker italiensk skaffes tolk øyeblikkelig.

Også kunder ringer og forteller om kvinner som er utsatt for menneskehandel.

Abele ser ikke på kunden som noe negativt, men som en ressurs som kan være til hjelp. Noen ganger trenger kunden mer hjelp enn kvinnen. Etter en samtale / konsultasjon henvises kunden til andre hjelpetiltak / psykolog hvis det skulle være aktuelt. Politiet ringer også nummeret ofte, men har ingen forrang foran kvinnene og kundene. Andre organisasjoner er også hyppige brukere av telefontjenesten.

I respekt for andre organisasjoner henviser Abele ofte videre eller setter kvinnen, som ringer, direkte over til den aktuelle organisasjonen.

6.2 Tilbud om hjelp

17. mai 2004 startet prosjekt nr. 2. hvor Abele utvidet tiltaket med å tilby hjelp til kvinner som ringer grønt nummer. Programmet består av **tre skritt (tre trinn)**:

Første skritt

En sosialarbeider møter den aktuelle kvinnen til samtale, informasjon og relasjonsbygging. De aktuelle behov blir klargjort og det gjøres en vurdering om Abele selv kan hjelpe henne eller om de skal henvise henne videre.

Hvis kvinnen blir fulgt av en kunde, klargjøres det hvilken posisjon han har i forhold til henne. Kunden henvises deretter videre etter en samtale. Noen ganger er det problematisk å få kunden til å forstå situasjonen, for eksempel om kvinnen er klar til å begynne det sosiale

programmet. De fleste kundene som kommer i kontakt med Abele er vanlige ressurssterke familiefedre med sosiale posisjoner og familie. Det dreier seg ikke om seksuelle problemer. Kanskje har de en datter på samme alder som kvinnen de har kontakt med. Grunnen til at kundene kontakter Abele kan for eksempel være forelskelse eller medfølelse. Det er ikke nødvendigvis for å få henne ut av prostitusjon, men ut av menneskehandelen.

Andre skritt

Følge kvinnen til en helseinstans.

Under den videre oppfølgingen er skole / utdanning et viktig tema.

Tredje skritt

Forsikre seg om at kvinnen virkelig vil delta i programmet / prosjektet. Hun blir da plassert i et krisesenter (trykt oppholdssted).

Et eksempel: En politiinspektør ringte til Tampep, som henviste til Abele. Jenta tok deretter selv kontakt med Abele. Hun var mindreårig og fikk tilbud om skole og en egen apprentist-kontakt (lærer). Hun ble plassert i egen leilighet og gikk gjennom hele programmet. Nå har hun egen bolig og fungerer helt selvstendig.

”De tre skrittene” tar ca. 1 – 2 måneder med et møte i uka. Det dreier seg om gjennomsnittlig 6 -7 møter med politiet eller andre involverte parter.

Selvtreningsprogrammet består i en god balanse mellom konsultasjon og det å bo på krisesenter. De som kommer til krisesenteret er i en øyeblikkelig-hjelp-situasjon.

I fase to flyttes kvinnene til et annet hus (casa del segundo livello) og får mer autonomi. I de fleste tilfeller er ikke kvinnene selvstendige nok i denne fasen til å greie seg selv. Det er viktig at kvinnene får en annen virkelighetsoppfatning hvor hun ikke lenger føler seg ”trafikkert” og har boforhold som er trygge og sikre.

På krisesenteret kan hun bygge seg nytt nettverk, bli kjent med seg selv, gå i terapi / få psykologisk og hjelp til å bli integrert i samfunnet. En del av programmet er å sørge for at kvinnen får oppholdstillatelse og dekket andre nødvendige behov.

Krisesenteret har hemmelig adresse. Politiet varsles for å holde øye med krisesenteret av sikkerhetsmessige grunner.

I krisesenteret prøver kvinnene å komme inn i rytmen til et vanlig liv. Det er viktig i denne fasen å finne noe som interesserer og engasjerer og som kan øke trivselen.

Alt avhengig av hvordan kvinnen føler seg og om hun er klar til å flytte inn på ”Casa de segundo livello”, som er et krisesenteret med mer autonomi. I denne perioden er det viktig å gi kvinnene tilgang til utdanning og forberede dem til å møte samfunnet. Av og til fører det til konflikter at kvinner fra så mange ulike nasjoner bor i samme hus.

Gruppo Abele ønsker seg et mellomhus mellom nødhjelp- krisesenteret og krisesenteret hvor det gis mer autonomi (Casa de segundo livello). Erfaringsmessig er det et behov for et slikt mellomhus da overgangen noen ganger blir for brå.

6.3 Utviklingstrekk på prostitusjonsmarkedet

I Italia øker innendørsprostitusjonen og det blir mindre av gateprostitusjon (det motsatte av utviklingen i Norge). Gruppo Abele har kontakt med et økende antall kvinner fra i Marokko som har problemer med ektefellene (voldsproblematikk). En annen tendens er at det kommer flere kvinner fra Latin-Amerika. De har også hatt kontakt med en kinesisk kvinne som først ble utnyttet i arbeid og senere i prostitusjon. Kinesiske kvinner til utnyttelse i prostitusjon myntet på det italienske markedet ser ut til å være begynnelsen på en ny utvikling.

7.0 Cooperativa Sociale Sanabil

Virksomheten ble startet i 1992 for å møte nye behov og assistere immigranter. De har mye kontakt med mindreårige immigranter gjennom ulike skoler hvor de følger opp både lærere og elever der språket er en barriere. Dette gjøres med assistanse fra kulturformidlere.

Italia har en ny utvikling med et økende antall mindreårige som blir utnyttet.

7.1 Tre hovedkategorier

- 1) Mindreårige gutter (12-15 år) reiser fra Marokko til Italia med en ”passeur” (reisefølge). Guttens familie betaler 4 – 7000 Euro for denne ”tjenesten”. Guttene blir innkvartert på små hybler hvor 10 gutter ofte bor på samme rom. De drar til Italia for å tjene penger til familien i Marokko og livnærer seg av å selge småting (figurer, smykker etc.). De tjener vanligvis 30 – 40 Euro per dag og 150 Euro på en god dag. Av det må de livnære seg og betale husleie. Det som blir til overs sender guttene hjem til familien. Etter hvert begynner mange av dem å selge narkotika for å tjene mer.

Det er vanskelig å få guttene til å forstå at de er ”trafikkert” og blir utnyttet. Cooperativa Sociale Sanabil informerer guttene om at de trenger dokumenter, ID-papirer og at de må tjene penger som ikke er svarte. De bruker mye tid på å informere dem om hva som foregår og overbevise dem om at informasjonen de gir er pålitelig.

- 2) Mange av guttene som kommer fra Casablanca i Marokko selger stoff. De var informert på forhånd at de skulle være stoffselgere allerede før de dro fra Marokko. Familien er også ofte informert om hva de skal gjøre i Italia, i alle fall faren.
- 3) Unge jenter (15 – 25 år) fra Romania blir sendt til Italia. Virksomheten er godt organisert. De er brakt til Italia for å jobbe i prostitusjon. Noen av dem vet hva som venter dem i Italia, men ikke hva det innbar i praksis.

En rumensk jente som var utsatt for menneskehandel, flyktet fra bakmennene. Hun ble plassert i et krisesenteret som var vurdert til å være et trygt oppholdssted. For et par måneder siden tok to menn seg inn på krisesenteret og skadet en ansatt med kniv. De tok med seg jenta og ingen vet hvor hun er. Politiet etterforsker saken med høyeste prioritet.

Cooperativa Sociale Sanabil kommer i kontakt med de rumenske jentene på to måter: På flyplassen og når de trenger abort.

7.2 To nye trender

- 1) Gutteprostitusjon med gutter fra Brasil. Foreløpig ikke mange.
- 2) Jenter / kvinner som kommer fra Marokko. De ser ikke på seg selv som prostituerte og kommer sammen med kjæresten, en mann som vi ville definert som hallik. Marokkanske menn i Italia er målgruppen for kvinnes seksuelle tjenester og tilbudet kan være å tilbringe en natt eller flere dager sammenhengende med kunden. For å få kontakt med kundene brukes mobiltelefon og det marokkanske nettverket i Italia. Kvinnene går ikke på gata for å få tak i kunder.

Både menneskehandlerne og de som blir utsatt for menneskehandel blir sett ned på i Marokko og det kompliserer det hele, i følge Cooperativa Sociale Sanabil.

8.0 Avslutning

Studieturen til Torino gir oss ny kunnskap, men kanskje enda viktigere bekreftelse på det vi allerede vet noe om. Vi har fått utveksle erfaringer og refleksjoner med kollegaer vi ikke møter så ofte i det daglige. Dette er utviklende.

I vårt daglige arbeid møter vi kvinner fra mange ulike nasjoner. De har ulik bakgrunn både i forhold til kultur, språk og levekår. For de fleste utenlandske kvinnene vi møter er fattigdom en fellesnevner. Grad av fattigdom varierer, men er likevel en uttalt årsak til at de kommer til Norge og inn i prostitusjon. Noen er ofre for menneskehandel.

For at kvinnene skal kunne nyttiggjøre seg hjelp fra sosiale hjelpetiltak som Nadheim og Albertine krever det at de opplever trygghet og føler at de har blitt forstått. Er dette fraværende i våre møter vil ikke kvinnene våge å vise oss sin tillit og sårbarhet. Studieturer som denne til Torino bidrar til å gi oss denne tryggheten. Vi vet i enda større grad hva vi snakker om og arbeider med.